

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2021. november 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2014/41/EU irányelv – Büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozat – 14. cikk – Jogorvoslat – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 47. cikk – A jogorvoslati lehetőségek hiánya a kibocsátó tagállamban – Házkutatást, lefoglalást és tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő határozat”

A C-852/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2019. november 21-én érkezett, 2019. november 7-i határozatával terjesztett elő az

Ivan Gavanozov

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva (előadó), J.-C. Bonichot és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, J. Vlácil és T. Machovičová, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében E. de Moustier, A. Daniel és N. Vincent, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Giordano avvocato dello Stato,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

- az osztrák kormány képviselőjében A. Posch, J. Schmoll és C. Leeb, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében kezdetben I. Zaloguín és R. Troosters, később I. Zaloguín és M. Wasmeier, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. április 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 130., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 143., 16. o.) 1. cikke (4) bekezdésének és 14. cikke (1)–(4) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 7. és 47. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Ivan Gavanzov ellen bünszervezet irányításának és adóbűncselekmények elkövetésének vádjával indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A 2014/41 irányelv

- 3 A 2014/41 irányelv (2), (6), (18), (19) és (22) preambulumbekkezdésének szövege a következő:

„(2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 82. cikkének (1) bekezdése alapján az Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, amit az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülése óta a büntetőügyekben az Unión belül folytatott igazságügyi együttműködés alapköveként tartanak számon.

[...]
- (6) Az Európai Tanács által 2009. december 10–11-én elfogadott Stockholmi Programban az Európai Tanács úgy vélte, hogy folytatni kell a határokon átnyúló vonatkozásokkal bíró ügyekre vonatkozó, a kölcsönös elismerés elvén alapuló, átfogó bizonyításfelvételi rendszer kialakítását. Az Európai Tanács jelezte, hogy az e területen meglévő eszközök széttöredezett rendszert alkotnak, és hogy a kölcsönös elismerés elvén alapuló új megközelítésre van szükség, amely a kölcsönös jogsegély hagyományos rendszere által nyújtott rugalmasságot is figyelembe veszi. Az Európai Tanács ezért egy olyan átfogó rendszer kialakítását ítélte szükségesnek, amely az e területen meglévő valamennyi eszköz – többek között a 2008/978/IB tanácsi kerethatározat – helyébe lép, lehetőleg a bizonyítékok valamennyi fajtájára kiterjed, végrehajtási határidőket tartalmaz, és a lehető legnagyobb mértékben korlátozza a megtagadás lehetséges indokait.

[...]

- (18) A kölcsönös elismerésről szóló más jogi eszközökhöz hasonlóan ez az irányelv sem módosítja az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 6. cikkében és a Chartában lefektetett alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget. Ennek egyértelművé tétele céljából a szöveg kiegészült egy erre vonatkozó konkrét rendelkezéssel.
- (19) A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségnek az Unión belüli létrehozása a kölcsönös bizalmon és annak vélelmezésén alapul, hogy más tagállamok is tiszteletben tartják az uniós jogot, és azon belül is különösen az alapvető jogokat. Ez azonban megdönthető vélelem. Következésképpen, ha alapos okkal feltételezhető, hogy egy ENYH-ban megjelölt valamely nyomozási cselekmény végrehajtása valamely alapvető jog sérelmét eredményezné, és a végrehajtó állam elmulasztaná a Chartában elismert alapvető jogok védelme tekintetében fennálló kötelezettségei teljesítését, abban az esetben az ENYH végrehajtását meg kell tagadni.

[...]

- (22) Az ENYH ellen rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeknek legalább egyenértékűeknek kell lenniük az adott nyomozási cselekmény ellen belföldi esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekkel. A tagállamoknak nemzeti jogukkal összhangban biztosítaniuk kell e jogorvoslati lehetőségek alkalmazhatóságát többek között azáltal, hogy az érintett feleket kellő időben értesítik a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségekről és a vonatkozó szabályokról. Amennyiben az érintett fél a végrehajtó államban kifogást nyújt be az ENYH kibocsátásának érdemi indokai ellen, helyénvaló, hogy az ilyen megtámadásról a kibocsátó hatóság értesítést kapjon, az érintett felet pedig tájékoztassák az értesítés tényéről.”

4 Ezen irányelv 1. cikke előírja:

„(1) Az európai nyomozási határozat (ENYH) olyan bírósági határozat, amelyet valamely tagállam (a továbbiakban: a kibocsátó állam) igazságügyi hatósága ad ki vagy érvényesít abból a célból, hogy egy másik tagállamban (a továbbiakban: a végrehajtó állam) egy vagy több konkrét nyomozási cselekményt végezzenek el az ezen irányelvvel összhangban folytatott bizonyítékszerzés céljából.

[...]

(2) A tagállamok az ENYH-t a kölcsönös elismerés elve alapján és ezen irányelvvel összhangban hajtanak [helyesen: hajtják] végre.

[...]

(4) Ez az irányelv nem módosítja az EUSZ 6. cikkében foglalt alapvető jogok és jogelvek – köztük a büntetőeljárás alá vont személyek védekezéshez való joga – tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget, és nem változtat az igazságügyi hatóságok e tekintetben fennálló kötelezettségein.”

5 Az említett irányelv 4. cikke előírja:

„ENYH bocsátható ki:

a) a kibocsátó állam nemzeti joga szerint, bűncselekmény tekintetében valamely igazságügyi hatóság által indított, vagy az igazságügyi hatóság előtt megindítható büntetőeljárások tekintetében;

[...]

6 Ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése ekképp rendelkezik:

„Az ENYH-t a kibocsátó hatóság kizárólag az alábbi feltételek teljesülése esetén bocsáthatja ki:

a) az ENYH kibocsátása az adott eljárás 4. cikkben említett céljából szükséges és arányos, figyelembe véve a büntetőeljárás alá vont személy jogait [helyesen: a gyanúsított vagy a vádlott jogait]; valamint

b) az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény(eke)t ugyanezen feltételek mellett egy hasonló belföldi ügyben is elrendelhetnék volna.”

7 A 2014/41 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A végrehajtó hatóságnak minden további alaki követelmény nélkül el kell ismernie az ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban részére továbbított ENYH-t, és biztosítania kell annak végrehajtását ugyanúgy és ugyanolyan feltételekkel, mintha az adott nyomozási cselekményt a végrehajtó állam valamely hatósága rendelte volna el, kivéve, ha az érintett hatóság úgy dönt, hogy az elismerés vagy végrehajtás megtagadásának vagy a halasztás ezen irányelvben felsorolt indokainak valamelyikére hivatkozik.”

8 Ezen irányelv 11. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Az 1. cikk (4) bekezdésének sérelme nélkül, az ENYH elismerése vagy végrehajtása a végrehajtó államban megtagadható, ha:

[...]

f) alapos okkal feltételezhető, hogy az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény végrehajtása összeegyeztethetetlen lenne a végrehajtó államnak az EUMSZ 6. cikke, valamint a Charta értelmében fennálló kötelezettségeivel;

[...]

9 Ugyanezen irányelv 14. cikke kimondja:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a hasonló belföldi esetekben igénybe vehetőekkel egyenértékű jogorvoslatok álljanak rendelkezésre az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény esetében is.

(2) Az ENYH kibocsátásának érdemi indokait csak a kibocsátó államban benyújtott kereset útján lehet vitatni, a végrehajtó államban az alapjogok garanciáinak sérelme nélkül.

(3) Ha az a nyomozásnak a 19. cikk (1) bekezdésében előírt titkosságát nem veszélyezteti, a kibocsátó hatóságnak és a végrehajtó hatóságnak meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy tájékoztatásra kerüljön sor a nemzeti jog szerint rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről, amikor a jogok igénybe vehetővé válnak, és kellő időben ahhoz, hogy ténylegesen gyakorolni lehessen őket.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a jogorvoslat igénybevételére vonatkozó határidők azonosak legyenek a hasonló belföldi esetekben meghatározott határidőkkel, és azokat oly módon alkalmazzák, amely garantálja ezen jogorvoslati lehetőségek tényleges igénybevételét az érintett felek számára.

[...]

10 Ugyanezen irányelv 24. cikke kimondja:

„(1) Ha a végrehajtó állam területén tartózkodó személyt a kibocsátó állam illetékes hatóságai tanúként vagy szakértőként kívánják meghallgatni, akkor a kibocsátó hatóság ENYH-t bocsáthat ki annak érdekében, hogy a tanút vagy szakértőt videokonferencia vagy egyéb audiovizuális közvetítőeszköz segítségével hallgassák meg, a (5)–(7) bekezdésben előírtaknak megfelelően.

[...]

(7) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy ha a személy meghallgatására e cikkel összhangban a területükön kerül sor, és a személy a vallomástételi kötelezettség ellenére megtagadja a vallomástételt, vagy hamis vallomást tesz, a tagállam nemzeti jogát ugyanúgy alkalmazzák, mintha a meghallgatásra nemzeti eljárás keretében került volna sor.”

A bolgár jog

11 A nakazatelno protsesualen kodeks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv, a DV 2005. október 28-i 86. száma) alapeljárásban alkalmazandó változata (a továbbiakban: NPK) 107. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„A bíróság az eljárásban részt vevő felek kérelmére vagy hivatalból bizonyítékokat gyűjt össze, ha ez az objektív igazság megállapításához szükséges.”

12 Az NPK 117. cikke értelmében:

„Tanúvallomással minden olyan tény megállapítható, amelyet valamely tanú észlelt, és amely hozzájárulhat az objektív igazság megállapításához.”

13 Az NPK 161. cikke (3) bekezdésének szövege a következő:

„A bírósági eljárás során a házkutatást és a lefoglalást azon bíróság határozata alapján kell végrehajtani, amely előtt az ügy folyamatban van.”

14 Az NPK 341. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„Az összes többi határozat nem képezi a fellebbviteli bíróság általi, az ítélet felülvizsgálatától elkülönülő felülvizsgálat tárgyát.”

- 15 A zakon za evropeyskata zapoved za razsledvane (az európai nyomozási határozatról szóló törvény, a DV 2018. február 20-i 16. száma) 6. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Az 5. cikk (1) bekezdése szerint illetékes hatóság az egyedi ügy vizsgálatát követően európai nyomozási határozatot bocsát ki, ha a következő feltételek teljesülnek:

1. Az európai nyomozási határozat kibocsátása a büntetőeljárás céljára tekintettel szükséges és arányos; e tekintetben figyelembe kell venni a terhelt vagy vádlott jogait.

2. Azon nyomozási és egyéb eljárási cselekmények, amelyek elvégzése céljából az európai nyomozási határozatot kibocsátják, hasonló esetben a bolgár jog szerint azonos feltételek mellett hajthatók végre.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 16 I. Gavanozov ellen Bulgáriában adóbűncselekmények elkövetése céljából létrehozott bünszervezetben való részvétel miatt indult eljárás.
- 17 Különösen azzal gyanúsítják I. Gavanozovot, hogy cukrot importált más tagállamokból Bulgáriába fedőcégeken keresztül, többek között egy, a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező, Y által képviselt társaságtól származó beszerzés keretében, majd pedig e cukrot a bolgár piacon a hozzáadottérték-adó (héta) bevallása és megfizetése nélkül értékesítette úgy, hogy valótlan tartalmú, az említett cukor Romániába történő exportálásáról szóló dokumentumokat szolgáltatott.
- 18 Ebben az összefüggésben a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) 2017. május 11-én úgy határozott, hogy európai nyomozási határozatot bocsát ki, amely arra irányult, hogy a cseh hatóságok mind az említett, Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező társaság üzleti helyiségeiben, mind pedig Y lakásán házkutatást és lefoglalást végezzenek, és Y-t videokonferencia keretében tanúként meghallgassák.
- 19 E határozat elfogadását követően és a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány „Jogorvoslatok” című J. szakaszának kitöltése során ez a bíróság ezen irányelv több rendelkezésének értelmezését kérte a Bíróságtól.
- 20 A Bíróság, tekintettel különösen arra a válaszra, amelyet ugyanezen bíróság adott a hozzá intézett információkérésére, 2019. október 24-i Gavanozov ítélete (C-324/17, EU:C:2019:892) 38. pontjában kimondta, hogy a 2014/41 irányelv 5. cikkének – ezen irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam igazságügyi hatóságának az európai nyomozási határozat kibocsátásakor e szakaszban nem kell feltüntetnie azon jogorvoslati lehetőségek leírását, amelyeket adott esetben e tagállam az ilyen határozat kibocsátásával szemben előír.
- 21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) megállapítja, hogy a bolgár jog nem biztosít semmilyen jogorvoslati lehetőséget a házkutatást és lefoglalást, illetve a tanúk meghallgatását elrendelő határozatokkal, sem pedig az ENYH kibocsátásával szemben.

- 22 Ebben az összefüggésben e bíróság arra keresi a választ, hogy a bolgár jog ellentétes-e az uniós joggal, és ha ez az eset áll fenn, kibocsáthat-e olyan ENYH-t, amelynek tárgyát ilyen nyomozási cselekmények képezik.
- 23 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Összeegyeztethető-e a 2014/41 irányelv 14. cikkének (1)–(4) bekezdésével, 1. cikkének (4) bekezdésével, illetve (18) és (22) preambulumbekendésével, valamint a Chartának az [emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE)] 13. és 8. cikkével összefüggésben értelmezett 47. és 7. cikkével az olyan tagállami szabályozás, amely nem ír elő jogorvoslati lehetőséget a lakás és üzlethelyiségek átkutatását, meghatározott tárgyak lefoglalását és tanú meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben?
- 2) Ilyen körülmények között kibocsátható-e európai nyomozási határozat?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 24 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikkének (4) bekezdését és 14. cikkének (1)–(4) bekezdését az említett irányelv (18) és (22) preambulumbekendésével, valamint a Chartának az EJE 8. és 13. cikkével összefüggésben vett 7. és 47. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az európai nyomozási határozatot kibocsátó tagállam olyan szabályozása, amely nem biztosít jogorvoslatot a házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.
- 25 A 2014/41 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamok biztosítják, hogy a hasonló belföldi esetekben igénybe vehetőekkel egyenértékű jogorvoslatok álljanak rendelkezésre az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény esetében is.
- 26 Bár az ezen irányelv (22) preambulumbekendésével összefüggésben értelmezett e rendelkezés a tagállamok általános kötelezettségét írja elő annak biztosítása tekintetében, hogy a hasonló belföldi esetekben igénybe vehetőekkel legalább egyenértékű jogorvoslatok álljanak rendelkezésre az európai nyomozási határozatban megjelölt nyomozási cselekmény esetében is (lásd ebben az értelemben: 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien [Hamisított átutalási megbízások] ítélet, C-584/19, EU:C:2020:1002, 60. pont), ugyanakkor nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a hasonló belföldi eljárásban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekhez képest további jogorvoslati lehetőségeket biztosítsanak.
- 27 Ilyen követelmény az említett irányelv 14. cikke (2) bekezdésének szövegéből sem tűnik ki, amely csupán azt pontosítja, hogy az ENYH kibocsátásának érdemi indokait csak a kibocsátó tagállamban benyújtott keresettel lehet vitatni.

- 28 Ezért fontos emlékeztetni arra, hogy a tagállamok az uniós jog végrehajtása során kötelesek biztosítani a Charta 47. cikkének első bekezdésében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog tiszteletben tartását, amely a hatékony bírói jogvédelem elvének megerősítését jelenti (2021. április 15-i *État belge* [Az átadásra vonatkozó határozatnál későbbi körülmények] ítélet, C-194/19, EU:C:2021:270, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Márpedig, mivel az ENYH kibocsátására és végrehajtására irányuló eljárást a 2014/41 irányelv szabályozza, a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog ilyen végrehajtásának minősül, amely maga után vonja a Charta 47. cikkének alkalmazását (lásd analógia útján: 2017. május 16-i *Berlioz Investment Fund* ítélet, C-682/15, EU:C:2017:373, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 30 A 47. cikk első bekezdése kimondja, hogy mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, a hivatkozott cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.
- 31 Ami először is a házkutatást és a lefoglalást elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátását illeti, meg kell állapítani, hogy az ilyen cselekmények beavatkozást jelentenek a Charta 7. cikkében mindenki számára biztosított azon jogba, hogy a magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák. Ezenkívül a lefoglalás sértheti a Charta 17. cikkének (1) bekezdését, amely elismeri mindenki jogát arra, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja.
- 32 Minden olyan személy számára biztosítani kell a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jogot, aki a házkutatást és lefoglalást elrendelő ENYH-val kapcsolatos eljárás keretében élni kíván az említett rendelkezések által biztosított védelemmel.
- 33 E jog szükségszerűen magában foglalja, hogy az ilyen nyomozási cselekmények által érintett személyeknek megfelelő jogorvoslat álljon rendelkezésére, lehetővé téve számukra egyrészt a nyomozási cselekmények szabályszerűségének és a szükségességének vitatását, másrészt megfelelő jogorvoslat kérését, ha ezen cselekményeket jogellenesen rendelték el vagy hajtották végre. A tagállamok felelőssége, hogy belső jogrendjükben biztosítsák az e célok eléréséhez szükséges jogorvoslati lehetőségeket.
- 34 A Charta 47. cikkének ezen értelmezése egyébként megfelel az EJEB ítélkezési gyakorlatában az EJEE 13. cikkét illetően elfogadott értelmezésnek. Az EJEB ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az utóbbi, lényegében a Charta 47. cikke első bekezdésével megegyező rendelkezés értelmében a házkutatással és a lefoglalással érintett személyeknek hozzáféréssel kell rendelkezniük az elvégzett házkutatás és a lefoglalás szabályszerűségének és szükségességének vitatását, valamint jogaik megfelelő orvoslását lehetővé tevő eljáráshoz arra az esetre, ha ezeket a cselekményeket jogellenesen rendelték el vagy hajtották végre (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2008. május 22., *Iliya Stefanov kontra Bulgária* ítélet, CE:ECHR:2008:0522JUD006575501, 59. §; EJEB, 2016. március 31., *Stoyanov és társai kontra Bulgária* ítélet, CE:ECHR:2016:0331JUD005538810, 152–154. §; EJEB, 2017. január 19., *Posevini kontra Bulgária* ítélet, CE:ECHR:2017:0119JUD006363814, 84–86. §).
- 35 Egyébiránt az érintett személynek az e cselekmények szabályszerűségének és szükségességének vitatására vonatkozó joga azt is magában foglalja, hogy jogorvoslati lehetőséggel kell rendelkeznie az említett cselekmények végrehajtását elrendelő ENYH ellen.

- 36 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése az európai nyomozási határozatot olyan bírósági határozatként határozza meg, amelyet valamely tagállam igazságügyi hatósága ad ki vagy érvényesít annak érdekében, hogy egy másik tagállamban egy vagy több konkrét nyomozási cselekményt végezzenek el az ezen irányelvvel összhangban folytatott bizonyítékszerzés céljából.
- 37 A 2014/41 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok az ENYH-t a kölcsönös elismerés elve alapján és ezen irányelvvel összhangban hajtják végre.
- 38 A 2014/41 irányelv 9. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a végrehajtó hatóságnak minden további alaki követelmény nélkül el kell ismernie az ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban részére továbbított ENYH-t, és biztosítania kell annak végrehajtását ugyanúgy és ugyanolyan feltételekkel, mintha az adott nyomozási cselekményt a végrehajtó állam valamely hatósága rendelte volna el, kivéve, ha az érintett hatóság úgy dönt, hogy az elismerés vagy végrehajtás megtagadásának vagy a halasztás ezen irányelvben felsorolt indokainak valamelyikére hivatkozik.
- 39 Mindezekből az következik, hogy az ENYH-ra vonatkozó eljárás keretében a nyomozási cselekményeket a kibocsátó tagállam illetékes hatósága rendeli el, és azokat a végrehajtó tagállam illetékes hatóságai hajtják végre, amelyek főszabály szerint kötelesek elismerni minden további alaki követelmény nélkül a 2014/41 irányelvnek megfelelően továbbított ENYH-t.
- 40 Ezenkívül a 2014/41 irányelv 14. cikke (2) bekezdésének megfelelően az ENYH kibocsátásának érdemi indokait csak a kibocsátó tagállamban benyújtott kereset útján lehet vitatni.
- 41 Következésképpen annak érdekében, hogy az e tagállam igazságügyi hatósága által házkutatás és lefoglalás tárgyában kibocsátott vagy érvényesített európai nyomozási határozat végrehajtása által érintett személyek hatékonyan gyakorolhassák a Charta 47. cikkében biztosított jogukat, az említett tagállamnak kell biztosítania, hogy e személyek ugyanezen tagállam bírósága előtt olyan jogorvoslattal rendelkezzenek, amely lehetővé teszi számukra, hogy vitassák e határozat szükségességét és szabályszerűségét, legalább az ilyen határozat kibocsátásának érdemi indokaira tekintettel.
- 42 Másodszor, ami a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátását illeti, meg kell jegyezni, hogy a 2014/41 irányelv 24. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy ha a végrehajtó állam területén tartózkodó személyt a kibocsátó állam illetékes hatóságai tanúként vagy szakértőként kívánják meghallgatni, akkor a kibocsátó hatóság ENYH-t bocsáthat ki annak érdekében, hogy a tanút vagy szakértőt videokonferencia vagy egyéb audiovizuális közvetítőeszköz segítségével hallgassák meg az e 24. cikk (5)–(7) bekezdésében előírtaknak megfelelően.
- 43 Az említett irányelv 24. cikkének (7) bekezdése pontosítja, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy ha a személy meghallgatására e cikkel összhangban a területükön kerül sor, és a személy a vallomástételi kötelezettség ellenére megtagadja a vallomástételt, vagy hamis vallomást tesz, a tagállam nemzeti jogát ugyanúgy alkalmazzák, mintha a meghallgatásra nemzeti eljárás keretében került volna sor.

- 44 Ebből következik, hogy a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat végrehajtása keretében a vallomástétel megtagadása az érintett személyre nézve a végrehajtó tagállam jogában e célból előírt szabályok alapján súlyos következményekkel járhat. E személy különösen arra kényszerülhet, hogy megjelenjen a meghallgatáson és az annak keretében feltett kérdésekre szankciók terhe mellett válaszoljon.
- 45 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog általános elve a természetes vagy jogi személyek magánszférájába történő önkényes vagy aránytalan hatósági beavatkozással szembeni védelem (2017. május 16-i *Berlioz Investment Fund* ítélet, C-682/15, EU:C:2017:373, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 A Bíróság pontosította, hogy erre a védelemre az uniós jog által a Charta 47. cikke első bekezdése értelmében biztosított jogként bármely személy hivatkozhat annak érdekében, hogy bíróság előtt vitasson valamely olyan, neki sérelmet okozó aktust, mint az adatszolgáltatásra kötelező határozat vagy ezen adatszolgáltatásra kötelező határozatban foglaltak be nem tartása miatt kiszabott szankció (lásd ebben az értelemben: 2020. október 6-i *État luxembourgeois [Adózással kapcsolatos információk iránti kérelemmel szembeni jogorvoslati jog]* ítélet, C-245/19 és C-246/19, EU:C:2020:795, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat végrehajtása sérelmet okozhat az érintett személynek, és hogy ennél fogva a Charta 47. cikkének megfelelően jogorvoslati lehetőséggel kell rendelkeznie az ilyen határozattal szemben.
- 48 Márpedig a végrehajtó tagállam bíróságai a 2014/41 irányelv 14. cikke (2) bekezdése értelmében nem jogosultak a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat érdemi indokainak vizsgálatára.
- 49 Ebből következik, hogy a kibocsátó tagállam köteles biztosítani, hogy minden olyan személy, akit arra köteleztek, hogy az európai nyomozási határozat végrehajtása során tanúként való meghallgatása érdekében megjelenjen, illetve válaszoljon egy ilyen meghallgatáson feltett kérdésekre, az adott tagállam bírósága előtt rendelkezzen olyan jogorvoslattal, amely lehetővé teszi számára, hogy legalább az európai nyomozási határozat kibocsátásának érdemi indokait megtámadja.
- 50 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/41 irányelv 14. cikkét az ezen irányelv 24. cikkének (7) bekezdésével és a Charta 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az európai nyomozási határozatot kibocsátó tagállam olyan szabályozása, amely nem biztosít semmilyen jogorvoslati lehetőséget a házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

A második kérdésről

- 51 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikkének (4) bekezdését és 14. cikkének (1)–(4) bekezdését az ezen irányelv (18) és (22) preambulumbekzdésére, valamint a Chartának az EJEE 8. és 13. cikkével együttesen értelmezett 7. és 47. cikkére figyelemmel úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely tagállam illetékes hatósága házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia

útján történő kihallgatását elrendelő európai nyomozási határozatot bocsát ki, amennyiben e tagállam szabályozása nem biztosít semmilyen jogorvoslati lehetőséget az ilyen európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

- 52 A 2014/41 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése az európai nyomozási határozat kibocsátását két feltételhez köti. Egyrészt ahhoz, hogy e kibocsátásnak az adott eljárás ezen irányelv 4. cikkében említett céljából szükségesnek és arányosnak kell lennie, figyelembe véve a gyanúsított vagy a vádlott jogait. Másrészt ahhoz, hogy az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény(ek)e)t ugyanezen feltételek mellett egy hasonló belföldi ügyben is elrendelhetnék volna.
- 53 Kétségtelen, hogy e rendelkezés nem említi az ENYH kibocsátásakor a gyanúsítotton vagy a vádlotton kívül az e határozatban megjelölt nyomozási cselekményekben érintett más személyek jogainak figyelembevételét.
- 54 E tekintetben azonban emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelvnek különösen a (2), (6) és (19) preambulumbekzdéséből az következik, hogy az európai nyomozási határozat az EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésében meghatározott, a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapuló, büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés hatálya alá tartozó jogi eszköz. Ez az elv pedig, amely a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokköve”, a kölcsönös bizalmon, és azon a megdönthető vélelmen alapul, hogy a többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, különösen pedig az alapvető jogokat (lásd ebben az értelemben: 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien [Hamisított átutalási megbízások] ítélet, C-584/19, EU:C:2020:1002, 40. pont).
- 55 Az ENYH-ra vonatkozó eljárás keretében e jogok biztosítása elsődlegesen a kibocsátó tagállam feladata, amelyről vélelmezni kell, hogy tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az Unió által elismert alapvető jogokat (lásd analógia útján: 2018. január 23-i Piotrowski ítélet, C-367/16, EU:C:2018:27, 50. pont).
- 56 Mindazonáltal az, ha a kibocsátó tagállamban nem vitatható – legalább a kibocsátását megalapozó érdemi indokokra tekintettel – a házkutatást és lefoglalást, valamint a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat szükségessége és szabályszerűsége, a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog olyan megsértésének minősül, amely jellegénél fogva kizárja a kölcsönös elismerés alkalmazását és azt, hogy abból e tagállam részesüljön.
- 57 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok kötelesek különösen az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében rögzített lojális együttműködés elve alapján a területükön biztosítani az uniós jog alkalmazását és tiszteletben tartását, és e célból a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek jogi aktusaiból eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megtenni a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket (lásd ebben az értelemben: 2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Ennélfogva, tekintettel többek között a kölcsönös elismerés elvének a 2014/41 irányelvvél létrehozott rendszerben betöltött alapvető szerepére, a kibocsátó tagállamnak kell megteremtienie azokat a feltételeket, amelyek mellett a végrehajtó hatóság az uniós joggal összhangban hasznos segítséget nyújthat.

- 59 Továbbá, amint az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik, a 2014/41 irányelv az ENYH-k végrehajtásának elvén alapul. Az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének f) pontja ugyanakkor lehetővé teszi a végrehajtó hatóságok számára, hogy kivételesen, esetről esetre végzendő vizsgálatot követően eltérjenek ettől az elvtől, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy az ENYH végrehajtása összeegyeztethetetlen lenne különösen a Chartában biztosított alapvető jogokkal. Amennyiben viszont a kibocsátó tagállamban semmilyen jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, e rendelkezés alkalmazása szisztematikussá válik. Az ilyen következmény pedig egyszerűen lenne ellentétes a 2014/41 irányelv általános rendszerével és a kölcsönös bizalom elvével.
- 60 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 81–84. pontjában rámutatott, a kölcsönös bizalom és a lojális együttműködés elvével összeegyeztethetetlen az olyan ENYH kibocsátása, amelyről alapos okkal feltételezhető, hogy végrehajtása a Charta 47. cikkének megsértését eredményezné, és amelynek végrehajtását tehát ezen irányelv 11. cikke (1) bekezdésének f) pontjával összhangban a végrehajtó tagállamnak meg kell tagadnia.
- 61 Márpedig, amint az az első kérdés vizsgálatából következik, a házkutatást és lefoglalást, valamint a tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő olyan európai nyomozási határozat végrehajtása, amelynek szabályszerűsége nem képezheti a kibocsátó tagállam bírósága előtti jogorvoslat tárgyát, a Charta 47. cikkének első bekezdésében biztosított hatékony jogorvoslatához való jog megsértését vonhatja maga után.
- 62 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/41 irányelv 6. cikkét a Charta 47. cikkével és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely tagállam illetékes hatósága házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozatot bocsát ki, amennyiben e tagállam szabályozása semmilyen jogorvoslati lehetőséget nem biztosít az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

A költségekről

- 63 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikkét az említett irányelv 24. cikkének (7) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az európai nyomozási határozatot kibocsátó tagállam olyan szabályozása, amely nem biztosít semmilyen jogorvoslati lehetőséget a házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.**

- 2) A 2014/41 irányelv 6. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely tagállam illetékes hatósága házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozatot bocsát ki, amennyiben e tagállam szabályozása semmilyen jogorvoslati lehetőséget nem biztosít az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

Aláírások